

KINH TẾ VIỆT NAM TRÊN ĐƯỜNG PHỤC HỒI VÀ BỨT TỐC

TS. Phan Hùng An

Đại học công nghiệp Hà Nội

Nhờ sớm triển khai các gói hỗ trợ phục hồi và tăng trưởng kinh tế - xã hội, cùng với việc dịch Covid-19 được kiểm soát, nhiều chuyên gia kinh tế cho rằng, kinh tế Việt Nam đang phục hồi và "bứt tốc" tăng trưởng trở lại. Theo số liệu từ Tổng cục Thống kê, kinh tế - xã hội Việt Nam 6 tháng đầu năm 2022 đã khởi sắc ở hầu hết các ngành, lĩnh vực; tình hình kinh tế vĩ mô ổn định, lạm phát đang được kiểm soát, công tác an sinh xã hội được đảm bảo; sản xuất công nghiệp, dịch vụ tăng mạnh; số doanh nghiệp thành lập mới tăng cao; nhiều địa phương tăng trưởng trở lại... Những tín hiệu khả quan này là minh chứng nền kinh tế Việt Nam đang phục hồi mạnh mẽ sau đại dịch COVID-19.

Những tín hiệu phục hồi rõ nét

Nửa đầu năm 2022, kinh tế - xã hội Việt Nam diễn ra trong bối cảnh tăng trưởng kinh tế thế giới được dự báo giảm sau 2 năm bị ảnh hưởng dịch Covid-19 và tác động từ cuộc xung đột giữa Nga - Ukraine. Giá các loại hàng hóa thiết yếu trên thị trường thế giới tăng cao, đặc biệt là giá dầu thô, khí đốt tự nhiên và khí tự nhiên hóa lỏng tăng mạnh nhất kể từ năm 2011, gây nguy cơ khủng hoảng an ninh năng lượng, lương thực, tạo áp lực lớn đến lạm phát toàn cầu.

Trong nước, cùng với việc triển khai các gói hỗ trợ nhằm sớm phục hồi và tăng trưởng kinh tế, dịch Covid-19 được kiểm soát, hoạt động sản xuất kinh doanh đã trở lại trạng thái bình thường

như trước khi xảy ra dịch Covid-19. Nhờ đó, kinh tế - xã hội Việt Nam 6 tháng đầu năm 2022 đã có nhiều khởi sắc, một số ngành có mức tăng cao hơn trước khi dịch Covid-19 xuất hiện như: công nghiệp chế biến, chế tạo; tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng; xuất khẩu hàng hóa...

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, tổng sản phẩm trong nước (GDP) quý II/2022 ước tính tăng 7,72% so với cùng kỳ năm trước, cao hơn tốc độ tăng của quý II các năm trong giai đoạn 2011-2021. Tính chung 6 tháng đầu năm 2022, GDP tăng 6,42%, cao hơn tốc độ tăng 2,04% của 6 tháng đầu năm 2020 và tốc độ tăng 5,74% của 6 tháng đầu năm 2021. Trong mức tăng chung

của toàn nền kinh tế, khu vực công nghiệp và xây dựng tăng 7,70%, đóng góp 48,33%; khu vực dịch vụ tăng 6,60%, đóng góp 46,60%. Trong đó, ngành công nghiệp chế biến, chế tạo là động lực tăng trưởng của toàn nền kinh tế với tốc độ tăng 9,66%.

Sản xuất công nghiệp tăng trưởng khá do hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp được duy trì và đang dần phục hồi. Chỉ số sản xuất công nghiệp tăng 8,7% so với cùng kỳ năm trước và tăng ở 61 địa phương trên cả nước. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng 6 tháng đạt quy mô 2.717 nghìn tỷ đồng và tốc độ tăng 11,7%, cao hơn so với cùng kỳ trong vòng 5 năm trở lại đây; tăng 14,4% so với 6 tháng đầu năm 2019 - năm trước khi xảy ra dịch Covid-19. Tổng kim ngạch xuất, nhập khẩu hàng hóa đạt 371,17 tỷ USD, tăng 16,4% so với cùng kỳ năm trước; trong đó xuất khẩu tăng 17,3%; nhập khẩu tăng 15,5%. Cán cân thương mại hàng hóa 6 tháng đầu năm ước tính xuất siêu 710 triệu USD... Điều này cho thấy rõ bức tranh phục hồi kinh tế đang diễn ra mạnh mẽ trên khắp cả nước.

Nhiều địa phương trên cả nước đang dần lấy lại đà phục hồi và tăng tốc. Tại đầu tàu kinh tế của cả nước, TP Hồ Chí Minh, sản xuất hàng hóa, xuất khẩu đều tăng trưởng

trở lại là những tín hiệu cho thấy sự phục hồi mạnh mẽ của kinh tế Thành phố sau dịch bệnh, đóng góp vào bức tranh kinh tế chung của cả nước. Các ngành công nghiệp chủ yếu của Thành phố như công nghiệp chế biến, chế tạo có chỉ số tăng cao hơn so với bình quân toàn ngành cho thấy đây là những ngành động lực góp phần phát triển kinh tế địa phương. Riêng trong tháng 6, ở lĩnh vực thương mại và dịch vụ đạt trên 99,6 nghìn tỷ đồng, tăng 41,1% và 6 tháng đầu năm đạt gần 556,5 nghìn tỷ đồng, tăng 6,2% so với cùng kỳ năm 2021.

Tại thủ đô Hà Nội, các chỉ tiêu kinh tế - xã hội cũng đang có xu hướng phục hồi nhanh và tích cực của nhiều ngành, lĩnh vực: GRDP ước tăng 7,79% so với cùng kỳ (quý I tăng 6,03%; quý II tăng 9,49%); thu ngân sách trên địa bàn đạt 56,8% dự toán năm và tăng 20,2%; văn hóa nghệ thuật, thể thao được duy trì phát triển; giải quyết việc làm đạt khá, an sinh xã hội được đảm bảo...

Cùng với sự phục hồi của nền kinh tế, tình hình đăng ký doanh nghiệp trong 6 tháng đầu năm 2022 cũng ghi nhận nhiều tín hiệu khởi sắc. Trong 6 tháng, cả nước có 76,2 nghìn doanh nghiệp đăng ký thành lập mới, tăng 13,6% so với cùng kỳ năm trước; Số doanh nghiệp gia nhập và quay trở lại hoạt động đạt 116,9 nghìn doanh nghiệp (lần đầu tiên vượt mốc 100 nghìn doanh nghiệp). Bình quân một tháng có 19,5 nghìn doanh nghiệp thành lập mới và quay trở lại hoạt động, cao hơn số doanh nghiệp rút lui khỏi thị trường. Đây cũng là một dấu hiệu cho thấy tín hiệu phục hồi kinh tế rõ nét khi số doanh nghiệp thành lập mới trong 6 tháng cao nhất cùng kỳ 5 năm qua. Bên cạnh đó,

theo kết quả điều tra xu hướng kinh doanh của các doanh nghiệp ngành công nghiệp chế biến, chế tạo cho thấy, doanh nghiệp lạc quan về tình hình sản xuất kinh doanh trong quý III/2022 với 85% doanh nghiệp đánh giá sẽ ổn định và tốt hơn so với quý II/2022.

Ở khía cạnh khác, vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện tại Việt Nam 6 tháng đầu năm 2022 ước tính đạt 10,06 tỷ USD, tăng 8,9% so với cùng kỳ năm trước, là mức tăng cao nhất của 6 tháng đầu năm trong 5 năm qua. Đặc biệt, tuy quỹ đạo phục hồi kinh tế bước vào giai đoạn bứt tốc nhưng lạm phát vẫn được kiểm soát. Bình quân 6 tháng đầu năm, CPI tăng 2,44% so với cùng kỳ năm trước; lạm phát cơ bản tăng 1,25%.

Theo phân tích của giới chuyên gia, những con số tăng trưởng về công nghiệp, thương mại, du lịch, dịch vụ... trong 6 tháng đầu năm 2022 cho thấy, cộng đồng doanh nghiệp đã có sự thích ứng tốt với bối cảnh mới, nền kinh tế Việt Nam đang trong quỹ đạo phục hồi, bứt tốc tăng trưởng trở lại nhờ những dấu ấn nổi bật từ vai trò điều hành của Chính phủ.

Sự phục hồi của nền kinh tế Việt Nam đã được các tổ chức quốc tế đánh giá cao. Mới đây, tổ chức xếp hạng tín nhiệm S&P đã nâng hạng tín nhiệm dài hạn

của Việt Nam từ BB lên BB+, ghi nhận nền kinh tế Việt Nam đang trên đà phục hồi vững chắc. Cộng đồng doanh nghiệp, các chuyên gia kỳ vọng các chính sách điều hành sẽ thực chất, phát huy tốt hơn nữa lợi thế Việt Nam đang có để đưa nền kinh tế tăng trưởng một cách bền vững.

Dấu ấn điều hành của Chính phủ

Đánh giá về tình hình kinh tế những tháng đầu năm 2022, các chuyên gia kinh tế cho rằng, để đạt được những kết quả trên là nhờ việc thực hiện các chương trình phục hồi nền kinh tế của Chính phủ đã được các bộ, ngành, địa phương triển khai tích cực, hiệu quả. Cụ thể, Chính phủ đã ban hành và chỉ đạo các cấp, các ngành, các địa phương thực hiện quyết liệt, đồng bộ, hiệu quả Nghị quyết số 01/NQ-CP về thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế xã hội và dự toán ngân sách nhà nước; Nghị quyết số 02/NQ-CP về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia; Nghị quyết số 11/NQ-CP về Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội và Nghị quyết số 38/NQ-CP về Chương trình phòng, chống dịch COVID-19...

Riêng về triển khai Chương trình phục hồi kinh tế, đến nay Chính phủ đã ban hành 6 nghị định

để thực hiện chính sách miễn, giảm, gia hạn thời hạn nộp thuế, tiền thuê đất, chính sách cho vay, hỗ trợ lãi suất; 3 quyết định về hỗ trợ tiền thuê nhà đối với người lao động, cho vay học sinh, sinh viên và các cơ sở giáo dục mầm non, tiểu học ngoài công lập. Thủ tướng Chính phủ ban hành 3 Quyết định để cụ thể hóa các chính sách phục hồi và phát triển.

Bên cạnh đó, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã tổ chức nhiều hội nghị toàn quốc triển khai Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội; giải ngân vốn đầu tư công; phát triển kết cấu hạ tầng giao thông; hoàn thiện thể chế, xây dựng pháp luật. Thủ tướng Chính phủ đã trực tiếp thị sát, kiểm tra, đôn đốc thực hiện các công trình trọng điểm quốc gia, như Dự án đường bộ cao tốc Bắc-Nam phía Đông, Cảng hàng không quốc tế Long Thành, Nhà máy nhiệt điện Thái Bình 2, nhiệt điện Long Phú 1...; làm việc với nhiều địa phương để tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy phát triển.

Thủ tướng Chính phủ đã liên tục có 3 công điện thúc các bộ, ngành sớm trình những chính sách để triển khai. Thậm chí, ngay việc giải ngân vốn đầu tư công, người đứng đầu Chính phủ cũng ra quyết định thành lập 6 tổ công tác để đôn đốc từng nơi ì ạch,

chậm tiến độ.

Bên cạnh những kết quả đạt được, kinh tế Việt Nam vẫn đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức do tình hình khu vực và thế giới diễn biến khó lường, giá cả nguyên vật liệu đầu vào, nhất là xăng, dầu tăng cao, tác động từ tình hình xung đột Nga-Ukraine, chính sách của các quốc gia sau dịch COVID-19. Cùng với đó là sức ép lạm phát tăng mạnh.

Mặc dù vậy, các chuyên gia kinh tế cho rằng, nếu thực hiện nhịp nhàng giữa chính sách tài khóa và tiền tệ thì vẫn có thể kiểm soát được lạm phát trong khuôn khổ cho phép và khi kiểm soát được lạm phát, ổn định vĩ mô thì tăng trưởng kinh tế kỳ vọng đạt mục tiêu.

Để chủ động ứng phó với những thách thức trước áp lực lạm phát gia tăng, trong thời gian qua Chính phủ đã chỉ đạo quyết liệt các bộ, ngành, địa phương thực hiện đồng bộ các giải pháp bình ổn giá, hạn chế những tác động tiêu cực đến phát triển kinh tế - xã hội. Các chính sách được ban hành kịp thời giúp ổn định hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp và đời sống của người dân, giảm áp lực đáng kể lên mặt bằng giá như: giảm thuế giá trị gia tăng với một số nhóm hàng hóa và dịch vụ từ 10% xuống 8% từ ngày 01/02/2022; giảm 50% mức thuế bảo vệ môi trường đối với nhiên liệu bay từ ngày 01/01/2022 đến hết ngày 31/12/2022; giảm mức thu 37 khoản phí, lệ phí trong 6 tháng đầu năm 2022; giảm 50% thuế bảo vệ môi trường đối với xăng dầu từ ngày 01/4/2022.

Mới đây, Chính phủ đã giao Ngân hàng Nhà nước chủ trì, phối hợp với bộ, cơ quan liên quan điều hành đồng bộ, chủ động, linh hoạt các công cụ chính sách

tiền tệ, phối hợp chặt chẽ, hài hòa với chính sách tài khóa và các chính sách kinh tế vĩ mô khác nhằm kiểm soát lạm phát theo mục tiêu đề ra, góp phần bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế.

Theo các chuyên gia kinh tế, những tháng cuối năm vẫn cần rà soát, tháo gỡ các rào cản, vướng mắc cản trở hoạt động sản xuất, kinh doanh, khơi thông điểm nghẽn về huy động, phân bổ, sử dụng các nguồn lực trong nền kinh tế. Đồng thời để Chương trình phục hồi kinh tế triển khai hiệu quả, góp phần đưa kinh tế Việt Nam bứt tốc trong những tháng cuối năm đòi hỏi các bộ ngành, địa phương cần có sự phối hợp, cụ thể hóa các chính sách.

Theo Ủy ban Kinh tế của Quốc hội, để Chương trình thực sự là 'phao cứu sinh' giúp phục hồi và vực dậy nền kinh tế, đòi hỏi nỗ lực của tất cả các bên, từ Nhà nước đến người dân và doanh nghiệp. Bản thân mỗi doanh nghiệp trước hết tự thay đổi để thích ứng với thay đổi trong bối cảnh mới. Doanh nghiệp cần năng động, chủ động, sáng tạo hơn, quản trị tốt hơn để thích ứng tốt hơn với xu hướng kinh doanh mới, thói quen tiêu dùng mới và công nghệ mới.

Để tiếp tục triển khai thực hiện đồng bộ, hiệu quả, Chính phủ yêu cầu các bộ, cơ quan, địa phương xác định đây là một nhiệm vụ chính trị trọng tâm, là một trong các tiêu chí quan trọng để đánh giá, xếp loại cuối năm đối với tổ chức, cá nhân, nhất là người đứng đầu. Các cấp, các ngành để đẩy nhanh tiến độ triển khai, sớm đưa chính sách đi vào cuộc sống; theo dõi sát sao, kịp thời xử lý, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc; trường hợp vượt thẩm quyền, báo cáo Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo./.